

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 4 september 2014

MEDITATIE

Gods leiding van Zijn erfdeel

1. Een berg vol vreugde (Dies zullen zij komen en op de hoogte van Sion juichen...) Na een lange reis uit Babel, ziet Jeremia het volk naderen tot de Tempelberg in Jeruzalem. De tempel waar 70 jaar tevoren de dienst des Heeren werd betracht, is door de legers van Nebukadnezar tot een ruïne gemaakt. In plaats van het geblaat van offerdieren en de rookpluimen van de offers, heerst er een beklemmende stilte.

Dit alles is niet alleen een herinnering aan de machtige legers van Babel, maar ook aan de schuld van het volk waardoor Gods slaande hand hen heeft getroffen. Tevens de herinnering dat niet zij, maar de Heere hen trok en de weg baande om Babel te verlaten. De lange reis naar Jeruzalem zijn ze gegaan, met

Dies zullen zij komen, en op de hoogte van Sion juichen, en toevloeien tot des HEEREN goed, tot het koren en tot de most, en tot de olie en tot de jonge schapen en runderen; en hun ziel zal zijn als een gewaterde hof, en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn.

Jeremia 31:12

geween en smekingen. Hoe zullen ze huizen en akkers ontmoeten? Maar bovenal met de vraag in het hart, hoe ze de Heere zullen tegenkomen. Ze hebben Hem met zonden vertoornd. Hij heeft hen gestraft met ballingschap. Het volk kan daarover de Heere niets ongerijmds toeschrijven. Met velen komen ze tot de hoogte van Sion. Vol verwondering. Maar meer dan dat, om de Heere te zoeken. Bij Wie vergeving is tegen alle zonden.

Zo is het optrekken van Israël een beoediging. Het volk trok gezamenlijk op, zowel Juda als Efraïm. We zien dat de Kerk één van hart en één in de Heere is. Hij geeft hen het leven. Gaan ook wij zo op, als 's zondags de deuren van de kerk geopend staan? Biddend en smekend of de Heere een verbeurde maar zo onmisbare zegen wil geven?

2. Een land vol zegen (...en toevloeien tot des HEEREN goed, tot het koren en tot de most, en tot de olie en tot de jonge schapen en runderen...)

Het gehele land zal vol zegeningen zijn. Akkers vol koren. Boomgaarden vol vruchten. Olijfbomen beladen met olijven. Wijngaarden beladen met druiven. Stallen vol met vee. Ooit had de Heere toegezegd, dat Kanaän een land

is, overvloeiende van melk en honing. Door de zonde van het volk kwam de ballingschap. Doornen en distelen zijn gevoeld. Bij terugkeer geeft de Heere aan het volk een onverdiende zegen. Alles wat Hij geeft, is uit Hem.

Gezondheid om lichaamskracht te besteden aan de wederopbouw. Kleding en eten. Hout voor balken. Zo draagt Hij Zijn kinderen, die gasten en bijwoners zijn op aarde. Met het doel om met de gaven terug te keren tot de Gever. Wat moet toch in dit licht worden beleden dat de mens rechthebbend is. Ja, met zijn lichaam en ziel verkleefd te zijn aan zondig stof. Wanneer Gods Geest hiervoor de ogen opent, komt er droefheid. Verdriet dat ik meende recht te hebben op goederen, maar daarin de Heere voorbij ben gegaan. Indien God mij gaven zou onthouden, Hij geen onrecht doet. Wat een wonder dat de Heere op zo'n volk wil neerzien. Hen wil leiden en verlossen. Dan zal men ware dankbaarheid offeren. De Heere, na de ontvangen gaven, de dank brengen.

3. Een hof vol water (...en hun ziel zal zijn als een gewaterde hof, en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn).

Een tuin die vol water is, tekent ons bronnen, fontein en beken. Dat is een tuin waar bomen en planten weelderig groeien. Maar ook bloeien, waardoor er aangename geuren worden verspreid.

Van nature is de ziel van de mens een woestijn, waar doornen en distelen groeien. Wat een onbeschrijfelijk wonder als de levenwekkende stroom van de Heilige Geest door deze woestijn gaat vloeien. Zonder Hem blijft de mens voor eeuwig van God gescheiden. Zonder Gods Geest blijft de mens een woestijn en zal niets worden toegepast. Zonder Gods Zoon zal geen heil en zaligheid, geen verzoening ons deel zijn.

Als de smaak van redding. Als Gods gunst mag worden gesmaakt, maakt de Heere iets nieuws. "De dorre vlakten der woestijnen, zullen bloeien als een roos. De zandzee zal herschapen wezen". Dan zal de ziel zijn als een ge-

Inhoud

- 1 Gods leiding van Zijn erfdeel
- 2 Tekst met tekst vergeleken (5)
- 3 Stem uit het verleden
- 4 'Gij' tegenover 'wij'
- 6 Omgaan met doopaanvraag van asielzoekers
- 7 Uit het leven van ds. M. Heikoop
- 8 Voor jong en oud (4)
- 9 Als het op school niet vanzelf gaat... (3)
- 9 Even maar...
- 10 Boekennieuws
- 12 Renovatie Centraal Bureau Gereformeerde Gemeenten
- 12 Kerknieuws
- 13 Berichten
- 14 Kerkdiensten

waterde hof. Vruchten worden gezien. Hart en ziel geuren. "Want de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid' (Gal. 5:22).

Wat kan anderzijds de hof, de tuin ook kwijnen. Als het lange tijd geen water heeft gekregen. Dan hangen bladeren slap, dan verdorren bomen en planten. Zo kennen Gods kinderen ook tijden van dorheid. Ze smachten naar water, maar vinden niet. Door eigen schuld

buiten de verkwikking Gods in Christus. "Wacht op de Heer', godvruchte schaar, houd moed. Hij is getrouw, de bron van alle goed'. De vervulling van de profetie staat nog. Hij verlaat niet wat Zijn hand begon. Maar ook, eens verlost te zijn van alle dorheid, wanneer Hij alle tranen van hun ogen zal afwissen. Dan zal geen rouw, geen gekrijt, geen moeite meer zijn. Want de eerste dingen zijn weggegaan.

Ede,

ds. A.A. Brugge

brontalen zoveel mogelijk bewaren. Daaruit spreekt eerbied voor het voertuig dat de Heilige Geest heeft gebruikt om Gods openbaring bekend te maken. De HSV heeft er minder moeite mee de taalkundige vorm van de grondtalen los te laten. Ter wille van de verstaanbaarheid voor de moderne lezer doet zij nogal eens concessies die vragen oproepen. Een voorbeeld daarvan is de vertaling van Genesis 32 en 33.

5

Tekst met tekst vergeleken

SV en HSV

Het Nederlands van de Statenvertaling staat ver bij het hedendaagse taalgebruik vandaag. Vooral jongeren vinden het moeilijk bepaalde woorden en uitdrukkingen te begrijpen. De Herziene Statenvertaling is een poging hier wat aan te doen. Dat is op zich te waarderen.

Het is echter jammer dat de plank nogal eens wordt misgeslagen. Een "verduidelijking" wordt dan een verzwakking. In de vorige artikelen zijn daarvan verschillende voorbeelden gegeven. Daar komt bij dat de HSV meer is dan een herziening van de SV. In veel gevallen is het een nieuwe vertaling. Is het dan wel eerlijk om van

een Herziene Statenvertaling te spreken? Had men niet gewoon en duidelijk een andere naam kunnen kiezen voor deze Bijbeluitgave?

Andere vertaalmethode

In dit artikel wil ik wijzen op een ander probleem. De mensen achter de HSV hanteren ook een andere vertaalmethode. Terwijl de Statenvertalers vooral de nadruk legden op de brontalen - het Hebreeuws, Aramees en Grieks - leggen zij een flinke nadruk op de doeltaal, onze huidige Nederlands. Hoewel beide vertalingen ernaar streven de betekenis van de grondtekst getrouw weer te geven, wil de SV het eigen karakter van de

Veertienmaal "aangezicht"

Deze hoofdstukken vormen het verslag van Jakobs terugkeer naar Kanaän. We lezen van zijn angst voor Ezau, zijn worsteling in Pniël, en de ontmoeting met zijn tweelingbroer. In deze drie geschiedenissen staat een woord dat telkens terugkeert: het woord "aangezicht" ("paniem" in het Hebreeuws). "Paniem" komt heel dikwijls voor in het Oude Testament. Volgens het Theologisch Handwoordenboek van Jenni en Westerman zelfs meer dan 2000 maal. Het aantal keren dat het in Genesis 32:1 - 33:17 gebruikt wordt, is echter opmerkelijk. We vinden het in 32:3, 16, 17, 20 (4x), 21, 30 (2x), en vervolgens in 33:3, 10 (2x) en 14. In totaal dus niet minder dan veertien keer! Kennelijk is "aangezicht" een kernwoord dat van groot belang is om dit Bijbelgedeelte te begrijpen.

Ezau of God?

Dat wordt nog duidelijker als we erop letten over wiens aangezicht het gaat. In zeven gevallen gaat het om Jakob zelf, in twee gevallen om de zijnen, in drie gevallen om Ezau, en in twee gevallen om de Heere. Dat laatste moet ons niet verbazen. Waarom vreest Jakob voor het aangezicht van Ezau? Omdat er een onverzoende schuld ligt. Het is nog niet vlak tussen de Heere en zijn ziel. In het aangezicht van Ezau ziet Jakob daarom het aangezicht van God. In zijn broeder komt de Allerhoogste Zelf hem tégen. Juist dat maakt het zo dreigend. Jakob stuurt dan ook allerlei geschenken "voor zijn aangezicht heen" om "het aangezicht van Ezau te verzoenen". Maar ook daarna is zijn hart niet gerust. De zaak moet immers afgehandeld worden tussen God en zijn ziel. En dan gebeurt het... In die nacht worstelt een Man met hem. Jakob moet het verliezen. Hij wordt eerlijk gemaakt voor God. Maar juist zo mag hij overwinnen. De Heere redt zijn ziel. En nu hij God gezien heeft "van aangezicht tot aan-

Voorpagina van de oorspronkelijke Statenvertaling: Uyt de Oorspronckelijcke talen in onze Neder-landtische tale getrouwelijck over-gezet.

gezicht”, hoeft hij voor Ezaus aangezicht niet meer te vrezen.

Gesprek met bijbelvertaler

Ooit had ik een gesprek met een Bijbelvertaler die mij wees op de prachtige structuur van dit Bijbelgedeelte. Wat was de achtergrond van dit gesprek? De meeste theologen geloven helaas niet meer dat Mozes de schrijver is van de eerste vijf Bijbelboeken. In de negentiende eeuw ontstond namelijk een methode van Bijbelonderzoek die “historisch-kritisch” wordt genoemd. Men ging aannemen dat *verschillende schrijvers* - of zelfs complete “scholen” - de hand hebben gehad in het ontstaan van deze vijf boeken, de Pentateuch. Bij de uitleg van de Bijbel moeten exegeten daarom aandacht geven aan de onderscheiden literaire *genres of vormen*. Ze moeten ook letten op bestaande *religieuze tradities* die de schrijvers zouden hebben verwerkt. Daarnaast meent men dat allerlei verhalen aan elkaar geknoopt en bewerkt zijn door zogenaamde *redacteuren*. Kortom, hedendaagse wetenschappers leggen de Bijbel op de snijtafel van het verstand. Met een fileermesje wordt de tekst van de Schrift ontleed. Zodoende wordt Gods Woord van Zijn kracht beroofd.

Taalkundige structuur

In de jaren zestig van de vorige eeuw kwam een tegenbeweging op gang. Verschillende uitleggers wilden stoppen met “dat gepuzzel”. Het blijft toch maar gissen - zeiden ze - en uiteindelijk doet het er niet toe hoe de Bijbeltekst is ontstaan. We moeten uitgaan van de overgeleverde tekst zoals die nu vóór ons ligt. De verschillende Bijbelgedeelten (of perikopen) hebben een bepaalde structuur. Bij de bestudering daarvan moeten we letten op woordgebruik, stijlvormen en andere taalkundige kenmerken. Deze exegetische benadering van de Bijbeltekst heet “structuralistisch”. Overigens is deze benadering niet uitgevonden door theologen. Het waren taalwetenschappers die er voor het eerst mee kwamen. Vervolgens gingen theologen deze benadering toepassen op de Schrift.

Stralend middelpunt

Terug naar onze Bijbelvertaler. Hij had kennis genomen van de hierboven genoemde benadering. Hij wilde haar niet verabsoluteren maar zag er toch iets bruikbaar in. Bij het onderzoek van Genesis 32 en 33 was hij diep

STEM UIT HET VERLEDEN

ds. F. Costerus
1635-1703

De onmacht van de mens en de krachtige genade Gods (3)

*Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader,
Die Mij gezondend heeft, hem trekke.*
Johannes 6:44a

Trek mij, wij zullen U nalopen

Wij verwonderen ons dikwijls dat vele mensen onder het licht van het Evangelie en zovele middelen der zaligheid in zulk een diepe onkunde, ongelovigheid en grove dwalingen blijven voortgaan. Wat men ook doet, met klare onderwijzing en krachtige overtuigingen, het is alles zonder vrucht. Doch hiertegen moeten wij ons te binnen brengen dat de mens zo verdoemd, zo verkeerd, zo diep bedorven is, dat hij niet kan komen, tenzij hij door een hogere en sterkere hand in het hart gegrepen en getrokken wordt.

Wij zouden somtijds wel denken: Indien de Heere Jezus op aarde verkeerde, onder ons predikte en wonderen deed, gelijk eertijds, dan zou men uit alle onzekerheid en dwalingen verlost zijn; niemand zou achterblijven, ieder zou tot Hem komen. Waarlijk, een dwaze gedachte! Het hapert niet aan de lichamelijke tegenwoordigheid of afwezigheid van de Heere Jezus, maar aan de verdorvenheid van de mens. Jezus was onder de Joden tegenwoordig, Hij leerde, Hij deed wonderen op wonderen; kwamen zij daarom allen tot Hem? Neen, velen kwamen niet, velen liepen weg, niemand kwam, niemand kon komen, voor en aler de Vader hem trok. Christus verschoonde daarmee hun onverstand en ongelof niet, maar nam de ergernis en twijfelmoedigheid van anderen door dat bericht weg, alsof Hij zei: Stoot u daar niet aan, dat velen in Mij niet geloven, maar teruggaan; want tot Mij komen en in Mij geloven is geen geringe zaak; het is geen werk van de natuur; het is wat groots, het is hemels; het is een gave van Mijn Vader.

Wij moeten de Heere voor hen bidden dat Hij hen *de ogen opene, en hen bekere van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God; opdat zij vergeving van zonden ontvangen, en een erfdeel onder de geheiligden, door het geloof in Mij*, Hand. 26:18. Deze waarheid moet ons ook tot onszelf brengen, namelijk dat wij onze onmacht recht leren kennen. Sommigen, als zij enigszins beginnen te ontwaken, hetzij bij gelegenheid van een zware ziekte, of dat er een ander oordeel op hen ligt, hetzij zij door de consciëntie geschud worden, willen het werk in hun eigen kracht beginnen. Daarom vernederen zij zich niet voor de Heere, zij gaan niet uit zichzelf, zij zoeken het niet bij de Heere, en zo worden zij bij de uitkomst door zichzelf bedrogen. Die in zijn eigen wijsheid en kracht begint, doet net alsof hij een been met een stomp mes of zaag wil afzetten; hij bederft het gehele werk. Wij moeten onze eigen kracht verzaken, onze machteloosheid erkennen, de Heere aanhangen, en Hem bidden dat Hij ons trekke. *Trek mij, wij zullen U nalopen*, Hoogl. 1:4. (slot)

Uit: *De geestelijke mens*, Florentius Costerus, Barneveld 2001

onder de indruk geraakt van de structuur van deze twee hoofdstukken. Hij wees op het doelbewuste gebruik van het woord “panim”(aangezicht). In feite is er in dit Bijbelgedeelte sprake van concentrische cirkels met als middelpunt Genesis 32:30. In vers 20 zegt Jakob van Ezau: “Ik zal zijn aangezicht verzoenen met dit geschenk dat voor mijn aangezicht gaat, en daarna zal ik zijn aangezicht zien; misschien zal hij mijn aangezicht aannemen”. In Genesis 33:10 zegt Jakob tot Ezau: “Indien ik nu genade in uw ogen gevonden heb, zo neem mijn geschenk van mijn hand; daarom, omdat ik uw aangezicht gezien heb, als had ik Gods aangezicht gezien...”. En precies daartussenin staat Genesis 32:30: “En Jakob noemde de naam dier plaats Pniël: Want, *zeide hij*, ik heb God gezien *van aangezicht tot aangezicht* en mijn ziel is gered geweest”. Een stralend middelpunt!

Tienmaal weg-vertaald

Ik ben die Bijbelvertaler nog altijd dankbaar dat hij mij op deze dingen wees. Wat lezen we dikwijls over belangrijke woorden heen! Wat moeten we de Schrift toch met diepe eerbied benaderen! Wat zouden we de

woorden moeten *proeven* met een geestelijke tong! We leven in een tijd waarin alles jachtig gebeurt, ook het Bijbellesen. Bovendien is het een tijd van woorddevaluatie. Er komt zo'n eindeloze stroom aan informatie over ons heen dat we nauwelijks meer kunnen lezen en luisteren. Wat die Bijbelvertaler zei vinden we dan al gauw vergezocht of pietluttig. In de Heilige Schrift staat echter geen woord te weinig of te veel. Begrijpen we nu waarom de Statenvertalers geprobeerd hebben zoveel mogelijk de vorm van de brontalen te bewaren? De HSV kiest in veel gevallen voor een andere benadering. Waar dat toe leidt kunnen we zien in Genesis 32 en 33. Tot veertienmaal toe gebruikt het Hebreuws dus het woord “aangezicht”. De SV laat dat woord staan. In de HSV is het tienmaal weg-vertaald. Zelfs in de weergave van Genesis 32:20 - het vers waar het viermaal voorkomt - is het niet eenmaal terug te vinden. Ook al staat het nog wel vermeld in een voetnoot, de gemiddelde lezer zal het niet opmerken. Zo gaat een prachtige, betekenisvolle woordspeling verloren. Helaas!

Krabbendijke ds. C. Sonneveld

dat onze geliefde broeder voor de eerste keer werd bevestigd in het ambt van herder en leraar. Zijn onvergetelijke leermeester, ds. A. Vergunst, bevestigde hem in zijn eerste gemeente Nieuw-Beijerland, met de woorden uit 1 Korinthe 4:1-3. Een veelbetekend woord met een diepe inhoud. Om dienaar van Christus te mogen zijn en uitdeler der verborgenheden Gods.

‘Ik weet nog dat ds. Vergunst veel nadruk legde op dat uitdelen van verborgenheden Gods; Zijn welbehagen, de raad des vredes, het borgwerk van Christus. Dat uit te mogen delen, als instrument gebruikt te mogen worden in wat de Heilige Geest toepast in het hart door middel van de prediking van het Woord. De Heere weet wat de vrucht ervan is geweest’.

‘Als 27-jarige jongen, ja zo was het, een jongen nog, leidde de Heere de weg naar Nieuw-Beijerland. Na dertien jaar wees de Heere de weg naar Gouda. Nu mag ik al weer 18 jaar hulpdiensten verrichten in Capelle a/d IJssel-West. De Heere wees steeds de weg, maar heeft me ook twee keer losgemaakt van een gemeente’.

Om te vertellen hoe dat ging, gebruikt hij een duidelijk voorbeeld. Dat typeert hem. In onderwijzen en in zijn prediking. ‘Je kunt op twee manieren een postzegel van een envelop halen: door de postzegel los te scheuren of hem af te weken. Nu, zo ben ik van Nieuw-Beijerland losgescheurd en van Gouda afgeweekt. In Nieuw-Beijerland sprak de Heere na 13 jaar, naar aanleiding van Johannes 4 vers 37: ‘Een ander is het die zaait, en een ander die maait’. Toen scheurde de Heere me los. Niet dat ik niet meer preken kon, of niet meer van de mensen hield, maar ik was de last die de Heere me opgebonden had voor dit volk, kwijt. Ik wist ook gelijk waar ik naar toe moest: Gouda. Daar stond ik op het tweetal en toen wist ik ook dat ik beroepen zou worden, voor de zevende keer.

De Heere boog mijn hart met een merkwaardig woord: ‘Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volge Mij’. Negen jaar hebben we mogen dienen in Gouda. Het woord werd waar, wat de Heere gesproken had. Bijzonder als we denken aan grote zorgen in ons gezin, aan de ziekte van mezelf. Het is genade als de Heere dan geeft te volgen’.

Inmiddels was ds. Moerkerken vanaf 1981 docent op de Theologische

‘Gij’ tegenover ‘wij’

Ds. A. Moerkerken 40 jaar predikant

‘Tijd is een wonderlijk iets. Het is net een zucht, wat is het overrompelend hard gegaan’, zo begint ds. Moerkerken als we hem vragen hoe hij terugkijkt op 40 jaar ambtelijke dienst. We zijn weer even terug in de vertrouwde kamer van onze rector aan de Boezemsingel. Zo zaten we er een paar jaar geleden ook met vaste regelmaat. Onze leermeester aan het hoofd van de tafel en wij ernaast, ieder aan een kant. Te luisteren. Wat komen er veel gedachten naar boven. Niet alles kan op papier. Soms laat hij ook zomaar even in zijn hart kijken.

Gods trouw

‘Wat is de Heere goed geweest, trouw geweest’. De Bijbel, die binnen handbereik ligt, gaat open. Hij zoekt Nehemia 9 op. ‘De laatste tijd komt heel

sterk naar me toe, wat er staat in vers 33b: ‘Want Gij hebt trouwelijk gehandeld, maar wij hebben goddelooselijk gehandeld’. Wat een grote tegenstelling tussen ‘Gij’ en ‘wij’! Wat een schuld: ambtelijk, huiselijk, persoonlijk; nee, dat wordt niet beter. Wat ik allemaal tegenover al die trouw gezet heb. Dan kun je maar één ding doen, en dat is je schamen. Wat is de Heere getrouw geweest. Ontelbaar vele malen heeft Hij door- en uitgeholpen, juist als het moeilijk was. En in de perioden dat je het wel kon (dacht je...), liep het meestal treurig af. Het is echt waar dat de Heere een God is Die helpt, degene die zichzelf niet helpen kan’.

Herder en leraar

Het is 11 september 40 jaar geleden

Ds. A. Moerkerken

School. In 1996 werd hij fulltime verbonden aan onze school en werd er daarom afscheid genomen van Gouda. Hij mag nu al weer zoveel jaren in Capelle aan de IJssel-West zijn, niet zo ver van de Boezemsingel vandaan. 'We worden daar met veel liefde omringd. Ik preek al jaren lang maar één keer per zondag, en toch mogen we er nog zijn'.

Blijvende studie nodig

Van de 40 jaar dienen in het ambt, zijn 33 jaar ook verbonden met 'ons schooltje'. Aan zijn eigen studietijd op school heeft hij goede herinneringen. 'Er waren drie docenten: ds. Weststrate, vaderlijk en belangstellend naar je persoonlijke levensomstandigheden; ds. De Gier, eerlijk, betrouwbaar en broodnuchter. En ds. Vergunst, hartelijk, uitermate begaafd, maar ook veeleisend voor zijn studenten. Hij kon uitdrukkingen gebruiken die je altijd bijblijven, zoals: 'Je kunt bang zijn voor dode lijdelijkheid, maar wees niet zo bang voor dode dadelijkheid'.

Een hoogtepunt in de afgelopen 40 jaar was toch wel de herdenking van het 75-jarig bestaan van de school. Wat mocht er, ondanks zorgen die er ook waren, een eensgezindheid en onderlinge liefde worden ervaren. Veel vakken heeft onze rector in de loop der jaren gegeven. Toch ligt zijn hart bij de Bijbelse vakken Hermeneutiek, Exegese en Bijbelkunde. 'Dan ben je het dichtst bij de Bron. En je komt er nooit in uitgeleerd en uitgestudeerd'.

De meeste van de huidige dienstdoende predikanten zijn leerling van de jubilaris geweest. Wat wil hij 'zijn' studenten meegeven? 'Heb omgang met de Schrift. Begin de dag met Bijbelstudie, met de kanttekening erbij en een verklaring. Al zijn het maar drie verzen. Maar 'kruip' zo door de Schrift. En blijf studeren, dat moet prioriteit hebben. Vooral als het gaat om de Bijbelkunde. Zelf zit ik vaak te grasduinen in allerlei Bijbelse atlasen. Probeer eens in het halfjaar echt een goed studieboek door te werken. Dat vormt je, geeft je ondergrond in je preken. Ook al heeft het soms voor het oog geen directe relatie met je preken. Dat kan kerkhistorisch zijn of dogmatisch of anders. Bijvoorbeeld "Bavianen en slijkgeuzen" (over remonstranten en contra-remonstranten) van Van Deursen, of het boek van Evenhuis: "Ook dat was Amsterdam" (de kerkgeschiedenis van Amsterdam vanaf de reformatie)'.

Veel veranderd

'Terugziende wil ik niet meedoen met hen die roepen dat het vroeger allemaal beter was. Ook vandaag worden er onder ons nog kinderen Gods gevonden. Toch zijn er velen weggevalen. Mensen aan wie ik me hartelijk verbonden wist. Die geoefend waren in het leven der genade. Wat is er in de afgelopen veertig jaar veel veranderd binnen onze gemeenten. Ook wat de levensstijl betreft. De media hebben daarin zeker ook een grote rol gespeeld. Raken we de eenvoud niet

kwijt van het voorgeslacht? Maar ook de godsvrucht van velen in de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw?'

'In kerkelijk Nederland zijn de afgelopen 40 jaar ook vele veranderingen geweest. Als we alleen al denken aan de zwarte bladzijde van het jaar 2004. Ik ben wel blij met de contacten tussen de 'zonen van 1907'. Het is goed om met elkaar te spreken en niet alleen over elkaar te schrijven; en wat dat schrijven betreft: dat we elkaar in onze kerkelijke periodieken niet meer aanvallen'.

Moed

'De zorgen zijn de afgelopen 40 jaar niet minder geworden. Ook niet als we kijken naar ons eigen kerkverband. Toch, gisteren zag ik de regenboog, die ons herinnert aan de trouw Gods in de natuur. Er is ook een regenboog rondom de troon, de boog van Gods genadeverbond. Dat alleen geeft hoop en verwachting. Je mag soms zomaar wat moed krijgen als je ondanks alle zorgen, ook horen mag van jonge mensen die worstelen met de vraag hoe ze met God verzoend moeten worden; die niet kritisch onder de prediking zitten, maar hartelijk betrokken zijn en hun verbondenheid tonen. Er zijn ook nog goede dingen in Juda, zo staat er in Gods Woord. Dat moeten en mogen we ook opmerken. We lezen thuis vrijwel elke zondagmorgen Psalm 100. Dat het daar maar om te doen mag zijn, om goed van God te spreken'.

In Christus zijn

'Vorig najaar ben ik erg ziek geweest, waarbij ik de dood in de ogen gezien heb. Opnieuw werd ik er met alle nadruk bij bepaald dat we, om te leven en te sterven, in Christus moeten zijn. Ik heb een hele rij boeken geschreven, duizenden keren geprekeerd, les gegeven, nu al 33 jaar. Maar met al die dingen kun je de eeuwigheid niet aandoen. We moeten in Christus zijn. Meer en meer moet ik ervaren dat je afgebroken wordt in jezelf, minder wordt, onbekeerder, blinder, armer, dwazer, en teruggeworpen op God en Christus. Er mag wel eens het verlangen zijn naar de Heere, om bij Hem te mogen zijn. Dat wil niet zeggen dat je niet tegen de dood opziet. De verloren zoon kwam thuis toen zijn vader hem omhelsde. Naar dat Thuiskomen zie ik wel eens uit'.

Doetinchem,
Terneuzen,

ds. A.P. Baaijens
ds. R.A.M. Visser

Omgaan met doopaanvraag van asielzoekers

'Het is van groot belang om als kerk een duidelijk traject vast te stellen voor het dopen van een asielzoeker en daarvan niet af te wijken, ook niet onder druk van een asielprocedure.' Dit advies geeft de vluchtelingenorganisatie Gave aan de kerken in ons land. Hiervoor is er een brochure uitgegeven: 'In goede aarde, advies voor de doop en begeleiding van asielzoekers'.

De situatie in ons land rond het verlenen van asiel aan vluchtelingen is de laatste tijd veranderd. Voor de IND (Immigratie- en Naturalisatiedienst), die namens de overheid zorgt voor de afhandeling van asielaanvragen, is de doop van asielzoekers namelijk een belangrijk punt geworden in de beoordeling van die aanvraag. Dit is een groot verschil met het beleid van jaren geleden; dit door toedoen van de christelijke partijen in de Tweede Kamer. Het bleek dat christenen die werden teruggestuurd naar hun land, daar niet meer veilig waren. Dit geldt met name voor landen als Irak, Iran, Afghanistan, Pakistan en uiteraard momenteel ook Syrië.

Doel van de brochure

In het voorwoord geeft dr. Arjan Plaisier, scriba van de PKN, kort de bedoeling van deze brochure weer: 'Steeds meer kerken komen de laatste jaren in aanraking met asielzoekers die interesse hebben in het christelijk geloof en vragen om gedoopt te worden. De meesten van deze asielzoekers hebben een moslimachtergrond. Het is verheugend dat deze asielzoekers de weg naar het christelijk geloof vinden. Tegelijk stelt het kerken voor de uitdaging om dit proces goed te begeleiden. (...) In deze brochure wordt helder gemaakt wat de verantwoordelijkheid en consequenties zijn wanneer asielzoekers tot geloof in Christus komen en gedoopt willen worden. (...) Ook wil de brochure middel zijn om kerken bewust te maken van de positie van deze 'nieuwe gelovigen' in Nederland

en wat een christelijke gemeente voor hen kan betekenen.'

Adviezen

In deze brochure staat inderdaad een aantal goede adviezen aan kerkenraden, hoe te handelen bij een doopaanvraag door asielzoekers. Gave heeft deze brochure vooral ook uitgegeven omdat er kerken in ons land bleken te zijn die al heel gauw overgingen tot het dopen van asielzoekers. In enkele gevallen was de belijdenis 'Jesus is Heere' al voldoende. Hiertegen wordt terecht met klem gewaarschuwd. Al zal deze praktijk in onze gemeenten zich niet voordoen, het is goed dat dit gesignaleerd wordt. Hierdoor is het gevaar namelijk groot dat er teleurstellingen komen bij betrokkenen, alsook bij de gemeente door terugval of zelfs bedrog. De Naam van de Heere en de naam van christenen is daarbij in het geding. Het kan namelijk voorkomen dat mensen de doop alleen maar gebruiken om een extra argument voor een positieve beoordeling van hun asielaanvraag te hebben.

De brochure is uitgegeven voor de gehele breedte van de kerken in ons land. Vanzelf komen er dan ook punten naar voren die in onze gemeenten heel anders liggen, zoals bijvoorbeeld de stelligheid waarmee men meent dat Jezus verschijnt in dromen, de stelling dat asielzoekers zoveel interesse hebben in het christelijk geloof, en de theologische betekenis van de doop. Vooral dat de betekenis van de doop niet omschreven wordt met woorden uit ons doopformulier, maakt dat er inhoudelijk best wat kanttekeningen geplaatst kunnen worden.

Traject vaststellen

Toch kan de brochure van belang zijn, vooral om na te gaan denken als kerkenraad hoe men het traject ziet als er een doopaanvraag komt. Bij navraag in enkele gemeenten blijkt dat men hierin heel zorgvuldig handelt. Uiteraard afhankelijk van de achtergrond en de gaven van betrokkenen is er eerst vooral aandacht voor ge-

degen Bijbelkennis, vervolgens komt de geloofsleer uitgebreid aan de orde, waarna de asielzoeker ten slotte de belijdeniscatechisatie volgt.

Bij dit traject denken we al gauw aan een periode van ongeveer drie jaar. In deze tijd zal het ook duidelijk worden hoe iemand innerlijk betrokken is op de Heere, of er zich een christelijke levensstijl ontwikkelt en hoe men een plaats in de gemeente heeft. Er zijn teleurstellingen bekend vanwege terugval, maar er zijn ook vreugdevolle voorbeelden van mensen die in de loop der jaren een plaats binnen de muren van onze gemeenten hebben gekregen. In dit verband wil ik wijzen op het mooie voorbeeld dat in de brochure ook wordt genoemd uit de gelijkenis van het zaad in de akker. Veel lijkt geen vrucht te gaan dragen, maar toch: 'En het andere viel in de goede aarde en gaf vrucht, die opging en wies ...' (Markus 4:8).

Voorzichtigheid

Door de politieke omstandigheden komen er de laatste tijd weer veel meer vluchtelingen naar ons land. Hoe gaan we binnen onze gemeenten daarmee om? Hoewel er gevallen bekend zijn van terugval en zelfs van bedrog, zullen we daarom toch niet 'de andere kant mogen opkijken'. Hebben we hen in het oog als er een opvangcentrum in onze omgeving geopend wordt? Zien we hen als ze een woning in onze stad of ons dorp krijgen toegewezen? Vragen die we niet uit de weg mogen gaan. Gods Woord staat vol met aanwijzingen hoe onze houding dient te zijn ten opzichte van de vreemdeling. Vanuit het Deputaatschap voor de Evangelisatie willen we graag bijstaan en advies geven. Kerkenraden of evangelisatiecommissies die behoefte hebben aan meer voorlichting of toerusting, kunnen dit kenbaar maken aan ondergetekende. Bij voldoende belangstelling zal er een bijeenkomst georganiseerd worden rondom de vraag hoe om te gaan met de vreemdelingen in onze gemeente en er zal ruimte zijn voor het uitwisselen van ervaringen. U kunt zich hiervoor wenden tot evangelist G. Baan, landelijk toeruster, gbaan@evgg.nl, of 06-40360546.

N.a.v. de brochure:

'In goede aarde, advies voor de doop en begeleiding van asielzoekers'.

Downloaden of bestellen via www.gave.nl/doopadvies

Lisse,

G. Baan

Uit het leven van ds. M. Heikoop

Sinds het ontstaan van de Gereformeerde Gemeente in Den Haag zou voor de eerste keer de bediening van het Heilig Avondmaal plaatsvinden. Bij deze gelegenheid zou ds. Heikoop (toen nog ouderling in deze gemeente) de eerste avondmaalsgang in zijn leven maken.

Nog nooit had hij deelgenomen aan de viering van het Nachtmal des Heeren, daar hij meende dat men het welwezen des geloofs moest deelachtig zijn alvorens men van deze tafel gebruik mocht maken.

Wel had hij verschillende keren in zijn leven de bediening van het sacrament bijgewoond. Zag hij van het bekommerde volk des Heeren tot de tafel naderen, dan keurde hij in zijn hart de gang van deze mensen af.

Echter, nu stonden de zaken voor hem er anders voor. Nu kon hij de woorden uit Romeinen 5:1 op zichzelf toepassen: 'Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus'. Als een bevestigd christen zag hij zijn eerste avondmaalsgang tegemoet, niet twijfelende, of hij zou nu als een waardig disgenoot aangenomen worden.

Maar ach, hoe geheel anders verliep zijn eerste avondmaalsgang! Toen het moment daar was en de predikant de eerste tafel bediende, zat Heikoop aan; koud, ongevoelig en zonder indrukken van de betekende zaak. De geringste bedauwing des Geestes bleef achterwege. Door de grote teleurstelling die hij opdeed, werden zelfs zijn gedachten verstrooid. Er geschiedde niets anders dan het lichamelijke nuttigen van de uiterlijke tekenen van brood en wijn. En als gevolg hiervan werd zijn ziel in dikke duisternis gehuld.

Voorts moest hij bij de bediening van de tweede tafel als ouderling de wacht houden. Aan de zijde van de tafel waar hij stond, naderde onder de avondmaalgangers ook een vrouw, de kerkenraad geheel onbekend en armoedig gekleed. Terwijl zij toeliep, achtte Heikoop het zijn roe-

ping haar de toegang tot de tafel te ontzeggen. Dit gaf hij haar te kennen met een afwijzend handgebaar. Maar ze deinsde niet terug. Het gebaar van de ouderling beantwoorde zij met haar hand op te heffen en wees naar boven, alsof zij zeggen wilde: In de hemel is mijn Getuige. De ouderling durfde in zijn weigering niet te volharden en beschikte het bedelvrouw-tje een zitplaats aan de dis.

Daar stond hij, verlegen en beschaamd. Ondertussen greep deze gedachte hem aan: Bij u is alles mis. Zie maar eens naar dat vrouwtje. Bij dat mens is het een oprecht werk. Zij durft de God der waarheid wel tot Getuige aan te wijzen! Of dit laatste werkelijk zo was, is niet gebleken daar zij, uit welke oorzaak dan ook, nooit meer hier ter kerke is geweest en zodoende onbekend bleef.

In de navolgende dagen leidde zijn eerste avondmaalsgang tot een nauw zelfonderzoek. En de Heere wilde er Zijn licht over schenken. Allereerst liet de Heere hem zien dat hij een ware voorbereiding had gemist en als gevolg daarvan in een hoge zielsgestalte was genaderd. Had deze wel plaatsgevonden dan was hij niet als een vrijgemaakt mens, maar als een boetvaardig zondaar tot de tafel gekomen. Zijn rechtvaardigmaking, hoe kennelijk ook ondervonden, was niet de grond om aan te gaan. Het doel van het Nachtmal behelsde niet de gedachtenis van zijn rechtvaardigmaking, maar van het dierbaar lijden en sterven van de Heere Jezus Christus.

Nu leerde hij verstaan dat hij niet vanwege de waardigheid van zijn geloof, ook al was hem dit in een hogere trap geschonken, Gode aangenaam kon zijn. Als een waardig voorwerp in plaats van een onwaardig voorwerp had hij gebruik gemaakt van het sacrament. Vandaar ook had de Heere Zich voor hem geheel verborgen gehouden aan Zijn tafel.

Verder bepaalde de Heere hem bij zijn misvatting dat men het welwezen des geloofs deelachtig moest zijn eer men ten avondmaal mocht gaan.

Ds. M. Heikoop

Had de Heere hem zijn genoegens gegeven, hoe zou hij gestijfd zijn in dat verkeerde gevoelen en zodoende een hoogstaand, en voor oprecht bekommerde zielen, een ongenaakbaar mens zijn geworden.

Dan zou hij in het bijzonder in zijn ambtelijke bediening het zwakke verdringen en zielen bedroeven, die God vertroost wilde hebben. En ongeacht dat elke wedergeborene heeft te staan naar wasdom in de genade, bleef de Heere toch vrij, een iegelijk te bedelen met de mate des geloofs, gelijk Hij wil.

Toen gingen zijn ogen er voor open, hoe hij jaren aaneen de zinsnede uit het formulier zo had gelezen: 'of hij deze belofte Gods gewis gelooft', in plaats zoals er staat: 'of hij deze gewisse belofte Gods gelooft'.

Tenslotte bepaalde de Heere hem er bij dat zijn diepste afhankelijkheid van de invloeden van de Heilige Geest even groot was als ooit tevoren. En dat gold ook ten opzichte van het ondervinden van Gods gunstrijke tegenwoordigheid aan de dis des verbonds, die allereerst bedoeld is tot versterking van het geloof, hetzij dan onder mindere of meerdere uitlatingen van gevoelige genade. Hierdoor kreeg hij op te merken dat de Heere zijn avondmaalsgang op zichzelf genomen en onder duisternis betracht, toch niet afkeurde. Nu waren de nevels opgeklaard!

Welk spoor dit onderwijs van de hemel zijn ganse leven door naliet, kwam steeds uit in de wijze waarop hij later als herder en leraar het avondmaal in de gemeenten bediende.

Voor jong en oud

Een pastorale brief met betrekking tot de verleidingen van de tijd

“En Elísa bad, en zeide: HEERE, open toch zijn ogen, dat hij zie!”

2 Koningen 6:17a

Vrienden, de tijd is kort en ernstig (1 Petr. 4:7). Als wij de wereld volgen met al haar verleidingen, als wij wereldgelijkvormig worden, dan wordt de Geest bedroefd en zal Hij van ons weggaan (Ezech. 10:4-18). We hoeven alleen maar om ons heen te kijken om de vele plaatsen te zien waar Jezus vroeger heeft gewandeld, waar het Evangelie van vrije genade nu niet meer wordt verkondigd. Jonge vrienden, ik hoop dat er onder jullie nog zijn in wier hart de Heere Zijn tere vrees heeft ingeplant en dat jullie een voorbeeld mogen zijn, zelfs voor de ouderen. Wij bidden dat de Heere doorgaat met Zijn werk onder ons. Bid veel met de psalmist in Psalm 119:37: ‘Wend mijn ogen af, dat zij geen ijdelheid zien; maak mij levend door Uw wegen’. Moge Gods Woord een lamp zijn voor onze voet en een licht op ons pad.

Vaders en moeders, ik richt me nog een keer tot u. Zullen uw lieve kinderen tegen u moeten opstaan in de dag der dagen, ook voor wat deze dingen betreft? Zullen uw kinderen dan zeggen: ‘Vader en moeder, u hebt mij aan veel verleidingen blootgesteld. U heeft niet werkelijk gedaan wat uw hand vond om te doen. Vader en moeder, u heeft ons als kinderen alleen gelaten toen u ergens op bezoek ging, terwijl u wist dat wij in zonden ontvangen en geboren waren, terwijl u wist dat wij een verdorven hart hadden, stelde u ons toch bloot aan al de verleidingen van de wereld. Vader en moeder, u heeft ons niet eens een goed voorbeeld gegeven. U heeft ons veel gegeven voor deze tijd, zelfs dingen die we niet nodig hadden, maar u heeft zo weinig met ons gesproken over het ene nodige. U heeft ons opgevoed alsof wij alleen maar een lichaam hadden en geen ziel voor de eeuwigheid. Vader en moeder, door uw voorbeeld heeft u ons alleen maar in de war gebracht door ons niet jaloers te maken op de dienst van de Heere. O, vader en moeder, het is uw schuld dat we eeuwig in de hel moeten branden!’

Vaders en moeders, geve de Heere dat u biddend doet wat uw hand vindt om te doen, in deze ernstige en moeilijke tijden. Spreuken 13:14: ‘De ziel van de luiaard is begerig, doch er is niets; maar de ziel van de vlijtigen zal vet gemaakt worden’. Wij kunnen ze niet bekeren, maar met Gods hulp

kunnen wij ze wel onderwijs geven en ze leiden. Denk aan de eed die u gedaan heeft bij de doop van uw lieve kinderen, toen u ze voor het aangezicht van de Heere heeft gebracht om het teken en zegel van het verbond te ontvangen om een afgezonderd volk te zijn (Num. 23:9).

De God van alle genade geve ons door Zijn Heilige Geest dat wij wandelen in de tere vrees des Heeren. Dat zal ons voor veel kwaad bewaren, zoals wij lezen in Spreuken 14:26 en 27: ‘In de vrees des HEEREN is een sterk vertrouwen, en Hij zal Zijn kinderen een Toevlucht wezen. De vrees des HEEREN is een springader des levens, om af te wijken van de strikken des doods’.

Moge het ons daarom gegeven worden te doen wat onze hand vindt om te doen, zoals Salomo schreef in Prediker 9:10: ‘Alles, wat uw hand vindt om te doen, doe *dat* met uw macht; want er is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf, daar gij heengaat’. Ter aansporing lezen wij in Spreuken 10:4: ‘Die met een bedrieglijke hand werkt, wordt arm; maar de hand der vlijtigen maakt rijk’.

Wij hopen dat er geluisterd wordt naar de waarschuwingen en vermaningen die wij al zo vaak hebben ontvangen (Hebr. 13:7). Spoedig zullen wij met onze kinderen voor de rechterstoel van Christus staan om rekenschap te geven (Pred. 12:13, 14). De Heere geve ons gebed voor het krachtige werk van de heerlijke en verheven Koning in de harten van jong en oud, die de oude apostel Johannes heeft gezien op het eiland Patmos, waarvan wij lezen in Openbaring 6:2: ‘En ik zag, en ziet, een wit paard, en Die daarop zat, had een boog; en Hem is een kroon gegeven, en Hij ging uit overwinnende, en opdat Hij overwon!’ Dan zullen wij door genade een plaats ontvangen in de koets van de meerdere Salomo (Hooglied 3:9, 10).

‘Geef ons dat wij de wereld mogen vasthouden met een losse hand.’

William Tiptaft

Corsica (U.S.A.),

ds. E.C. Adams

Overgenomen uit: The Banner of Truth, uit het Engels vertaald door: M.A. de Korte, Barneveld

(slot)

Als het op school niet vanzelf gaat...

In de twee vorige artikelen zagen we dat verschillen tussen kinderen niet terug te voeren zijn op de volmaakte schepping. Onze zondeval heeft veel moeite en verdriet teweeggebracht. Dit wordt ervaren bij alle verschillen die er zijn tussen de kinderen en het omgaan met die verschillen.

Niet alleen beperkingen, maar ook verschil in gaven

We zien echter niet alleen verschillen tussen kinderen vanwege beperkingen waarmee ze geboren worden of die in de loop van hun jonge leven ontstaan. We merken allemaal dat er verschillen zijn in gaven of talenten. Waar komen deze dan vandaan?

Er zijn kinderen met gaven van het hoofd. Het zijn de kinderen van het denken. Ze verdiepen zich graag ergens in. Ze willen veel weten en de dingen om hen heen begrijpen. Anderen hebben het talent om vooral met de handen te werken. Het zijn de kinderen van het doen. Ze gaan graag praktisch aan de slag. Weer andere kinderen hebben grote bekwaamheden op muzikaal of kunstzinnig terrein.

Op grond van de Schrift is moeilijk te zeggen waar deze verschillen in gaven vandaan komen. Eén ding is wel duidelijk: de Bijbel normeert de ene gave niet als minder dan de andere. Het is niet Bijbels als we kinderen die goed kunnen denken, hoger waarde-

Even maar...

Onder ede

Hebt u er weleens aan gedacht, dat we in het huwelijk als man en als vrouw beiden onder ede staan? Een eed waarvoor we allereerst aan de Heere verantwoording schuldig zijn. Op onze huwelijksdag hebben we namelijk in de kerk 'voor God en Zijn heilige gemeente bekend'. Dat wil zeggen dat we met ons hart hebben beleiden tijdens een dienst die begon met 'onze hulp is in de Naam des Heeren, Die hemel en aarde gemaakt heeft'. Dat is dan wezenlijk hetzelfde alsof we de wijsvinger en middelvinger van onze rechterhand omhoog steken en plechtig uitspreken: 'Zo waarlijk helpe mij God almachtig'. Onder ede staan, dat onderstreept dat we in de dagelijkse praktijk van ons huwelijksleven, dat misschien niet altijd gemakkelijk is, allereerst met *God* te doen hebben. Bij Hem staan we in rekening. Hem roepen we aan, 'dat Hij Die alleen het hart kent, aan de waarheid getuigenis wil geven en mij zal straffen, indien ik vals zweer' (HC antw. 102).

Wat hebben we dan als *man* onder ede beloofd, allereerst voor God en vervolgens ook aan onze vrouw?

Vijf zaken:

1. *Trouw*: '...dat ge haar nimmermeer zult verlaten' – de trouw gaat dus voor de liefde.
2. *Liefde*: 'dat ge haar zult liefhebben' – liefde is geen gunst maar een plicht.
3. *Zorg*: dat ge haar 'trouwelijk zult onderhouden' - goed voor haar zorgen.
4. *Zuiverheid*: dat ge 'heiliglijk met haar leven wilt' – zuiverheid tot in het teerste.
5. *Geloofwaardigheid*: 'haar trouw en geloof houdende in alle dingen' – zodat ze je in kleine en grote dingen vertrouwen kan.

Dit alles zoals de Heilige Schrift hierover spreekt: 'naar uitwijzen van het heilig Evangelie'. Ook daarom krijgen we een huwelijksbijbel daarna aangeboden. Daar staat alles in. Zo wil de Heere het. Zo zal Hij de gehuwden Zijn hulp altijd schenken, ook als we dat allerminst verwachten.

En wat belooft de *vrouw* onder ede? Allereerst dus voor God en daarna ook aan haar man? Ook vijf zaken:

1. *Gehoorzaamheid*: 'hem gehoorzaam te zijn' – 'in alle dingen die recht en billijk zijn' is daar zo-

- juist van gezegd. Recht in Gods ogen en zaken die redelijkerwijs van je verwacht kunnen worden. Gevuld door de liefde die daar vooropgesteld wordt.
2. *Hulp*: 'hem te dienen en te helpen' – 'in alle goede en oprechte dingen' is de nadere invulling hiervan in het formulier zelf. Het heilig Evangelie wijst ook dit nader uit.
3. *Trouw*: 'hem nimmermeer te verlaten' – de laatste drie zijn hetzelfde als bij de man.
4. *Zuiverheid*: 'heiliglijk met hem te leven' – hoe vaak zal het woord heilig in ons formulier voorkomen? En waarom, denkt u?
5. *Geloofwaardigheid*: 'hem trouw en geloof houdende in alle dingen' – kan hij werkelijk in alles van je op aan?

Zullen we deze vijfvoudige eed eens meer overdenken? In stilte alleen, en ook samen. Dagelijks onder ede staan, is immers geen geringe zaak. Meineed is een vreselijk kwaad. Overdenk daarbij dan ook het kindervers 'opent uwe mond'. Want 'al wat u ontbreekt schenk Ik, zo gij 't smeekt, mild en overvloedig'. Maar doe uw mond wel open! Voor God.

v. A.

Gaven van hoofd, hart en handen: de Bijbel normeert de ene gave niet boven de andere.

ren dan kinderen die bekwaam zijn in praktische dingen. Het feit dat het in de huidige samenleving wel lijkt alsof de gave van het denken van grotere waarde lijkt dan de gave van het doen, is een miskennis van wat de Bijbel ons voorhoudt.

Omgaan met verschillen in opvoeding en onderwijs

Tijdens de ontwikkeling van onze kinderen thuis, op school en in de kerk hebben we met al deze verschillen te maken. Het omgaan met deze verschillen kan veel zorg geven, thuis in de opvoeding (en bij het leren), op school bij het leren (en in de opvoeding) en in de kerk bij het catechetisch onderwijs. Het omgaan met deze verschillen is voor opvoeders niet altijd eenvoudig.

Als we de Bijbel echter als uitgangspunt willen hanteren, zal dit onze houding tegenover onze kinderen sterk bepalen:

1. Van opvoeders en kinderen geldt de werkelijkheid van de zondeval: "In welken allen gezondigd hebben". De beperkingen waarmee kinderen te maken hebben zijn het gevolg van de zonde. Wie als opvoeder beseft – weet en doorleeft – wat de zondeval in zijn leven teweeggebracht heeft, kan niet anders dan met ontferming betrokken zijn op kinderen met een beperking. We – opvoeders en kinderen – zijn medereizigers naar de eeuwigheid.
2. Ontferming leidt tot de overtuiging dat deze kinderen erbij horen: in ons gezin, in onze klas, in onze kerk. Het kan niet anders of we laten dan als opvoeders merken, dat we deze kinderen in hun mogelijkheden waarderen. We willen daaraan tegemoet komen. We voeden op en geven onderwijs naar de mogelijkheden die deze kinderen hebben.

3. De Bijbel waardeert het graag willen leren en kunnen denken niet hoger, dan het goed met de handen kunnen handelen. Het dagelijkse leven laat duidelijk zien, dat we elkaar gewoon nodig hebben.
4. In de opvoeding van onze kinderen zullen we dan ook geen verschil maken in waardering tussen kinderen die graag willen leren en kinderen die meer op het doen gericht zijn. We willen dan juist zoeken om elk kind het zijne te geven.

Eén lichaam, veel leden

De beeldspraak van de apostel Paulus in 1 Korinthe 12 kunnen we toepassen op het omgaan met verschillen tussen kinderen. Zoals een lichaam bestaat uit verschillende leden, zo bestaat ons gezin, onze klas, onze catechisatiegroep uit kinderen met uiteenlopende mogelijkheden.

De leden van het lichaam hebben elkaar nodig. Het ene lid kan niet zonder het andere. Dit geldt ook voor verschillen tussen kinderen. Het is niet altijd gemakkelijk om dit te zien, zeker als het kinderen betreft met grote beperkingen. Maar ook al zien we het

dan niet, dan nog blijft gelden: het kind hoort erbij.

Als één lid van het lichaam lijdt, lijdt het hele lichaam; als één lid van het lichaam verheerlijkt wordt, verblijden zich de andere leden. Zo zijn we geroepen om kinderen die lijden onder hun beperkingen, soms zelf niet weten hoe ze daarmee om moeten gaan, te helpen. En over iedere vooruitgang in hun ontwikkeling, of het nu in het leren is of anders, van harte verblijd te zijn.

Onderwijs

Al onze kinderen hebben volgens de Nederlandse wet recht op onderwijs, ook onze kinderen met beperkingen. We hebben in ons land het voorrecht om eigen scholen te hebben. Veel van onze kinderen kunnen reformatisch onderwijs volgen. Op deze scholen zitten in elke klas kinderen met beperkingen en allerlei gaven. Hoe gaat het reformatisch onderwijs met deze werkelijkheid om?

(wordt vervolgd)

Oud-Beijerland,

J. de Waard

BOEKENNIEUWS

**"De weg tot behoud",
Matthew Henry; uitg. Den Hertog,
Houten, ISBN 97890 331 2564-5;
123 blz.; € 13,50.**

Matthew Henry was geen zwartkijker, ook niet als het ging over de jeugd van zijn tijd. Hij ontmoette vele jongeren die God zochten, die kennis wilden verkrijgen van de leer die naar de Godzaligheid is, voor wie het een vermaak was om in Zijn wegen te wandelen en die anderen aanspoorden Hem te zoeken in Wie het ware leven te vinden is. Zúlke jongeren stak hij zonder aarzelen een riem onder het hart: Prijst God ervoor. Jullie hebben reden om dankbaar te zeggen: Heere, wat is het dat Gij Uzelf aan ons zult openbaren en niet aan de wereld? Jullie mogen er niet trots op worden. Als je dat

doet, is de eer weg. Je hebt niets om te op te verheffen. Maar wel dit: jullie moeten God ervoor loven!

Tot zijn grote verdriet kende Henry ook jongeren 'naar wie God tevergeefs Zijn hand uitstrekt': 'Zij verwerpen de tucht, wijzen het onderwijs af en nemen afstand van het Woord van God. 'Zij schudden hun opvoeding van zich af, als een kledingstuk waardoor ze niet verwarmd willen worden'.

Op verzoek van enkele catechisanten hield Matthew Henry in mei 1713 enkele preken speciaal voor jongeren. Hij koos daarvoor twee teksten uit het Spreukenboek, uit Spreuken 15: 'Die de tucht verwerpt, versmaadt zijn ziel', en uit Spreuken 19: 'Die zijn wegen veracht zal sterfen'. Reeds in zijn tijd verschenen beide preken in druk. In het kader van Henry's

300ste sterfdag, op 22 juni van dit jaar, verschijnen ze nu voor het eerst ook in het Nederlands (onder de titel "De weg tot behoud; raadgevingen aan jonge mensen"), dankzij de nijvere vertaalman N.A. Eikelenboom uit Woerden.

Onuitputtelijk wijst de bekende Bijbelverklaarder op de twee wegen: De eerste betreft de val en de ondergang van de zondaar. Want de ziel die zondigt, die zal sterven. 'Vandaag ben ik hier om u in de naam van God vanuit deze tekst te waarschuwen, of u wilt horen of u het zult nalaten. (...) O, dat ik de waarschuwing mocht geven om mijn eigen ziel vrij te maken.'

Bewogen en gunnend wijst Henry ook op het heil van God in Christus, en roept hij op om de weg van de dwaasheid te verlaten en de weg van behoud te gaan: 'Wie maar wil, mag komen en zich voeden met het Brood des levens.'

Lieren,

J. van 't Hul

**"En ik dan? Als ouders scheiden",
ds. J. Belder, uitg. De Banier,
Apeldoorn; ISBN 978 90 336 04065;
118 blz.; € 9,95.**

Scheiden doet lijden. Dat bekende gezegde blijft over na het lezen van de laatste pennenvrucht van ds. J. Belder. De hervormde emeritus predikant heeft zich serieus verdiept in wat de gevolgen zijn van een echtscheiding voor de kinderen. Dat doet hij op een persoonlijke en indringende wijze. Een bijzonder – toch ook wel verdrietig stemmend – element in het boekje zijn de talrijke kaders waarin kinderen vertellen over wat ze hebben meegemaakt en ervaren rond en na de scheiding van hun ouders. Daaruit blijkt hoe moeilijk het is om te moeten kiezen, terwijl een keuze onmogelijk is.

Ds. Belder analyseert de tijd en trekt de lijnen door naar het gezin. Hij verwijst ook naar meerdere onderzoeken, waaronder buitenlandse, wat de gevolgen zijn voor kinderen. Het is nuttig om daar kennis van te nemen.

Het moeilijke – en daar ligt ook direct de beperking van een dergelijk boekje – is dat de praktijk zeer divers is. Geen enkele echtscheidingssituatie is exact vergelijkbaar, omdat geschiedenissen en mensen verschillen. In sommige gevallen hebben kinderen al veel te lijden onder de situatie voorafgaand aan een echtscheiding en kan het feitelijk uiteengaan zelfs een zekere rust met zich

meebrengen. Helemaal complex zijn de situaties waarin ouders volstrekt verschillende levensbeschouwelijke wegen gaan.

Ds. Belder bepleit dat een ambtsdrager onder bijzondere omstandigheden zoals fysiek en psychisch geweld, overspel en verslaving, praktisch en nuchter moet handelen en het belangrijk is om de schade verder zoveel mogelijk te beperken. De vraag rijst of dat betekent dat een scheiding dan toch onder die omstandigheden als de minst slechte weg moet worden gezien. Een definitief antwoord daarop of een aanzet daartoe, blijkt moeilijk.

Alhoewel de schrijver niet afzonderlijk ingaat op Bijbelse gegevens rond echtscheiding, zijn deze wel verweven in het boekje. Ambtsdragers worden opgeroepen zich in de situatie van de kinderen zoveel mogelijk in te leven. De gemeente mag op haar beurt niet veroordelend met de vinger wijzen. Terechte opmerkingen.

Een lezenswaardig boekje voor ouders, hulpverleners, ambtsdragers en mischien ook kinderen. Het schetst het aangrijpende effect van de aanval op een prachtige paradijsbloem.

Gouda,

A.J.C. van Bommel

"Homoseksualiteit tussen Bijbel en actualiteit; Een poging tot verheldering". Dr. Ad Prosman; uitg. Groen, Heerenveen; ISBN 978-90-8897-084-9; 283 blz.; € 12,50.

"Homoseksualiteit tussen Bijbel en actualiteit". Een kernachtige titel van een lastig vraagstuk. "Een poging tot verheldering", zo luidt de ondertitel van het boek dat in 2013 verscheen van de hand van dr.

Ad Prosman (hervormd emeritus predikant). Het is een uitgave in samenwerking met de Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk in Nederland.

Een goed verzorgd boek, voor een mooie prijs. Complimenten aan de uitgever. Maar het gaat natuurlijk vooral om de inhoud. En die is waardevol.

Na wat algemene verkenningen volgt een brede Bijbels-theologische benadering. Daarbij kom je al lezend boeiende excursen tegen. Bijvoorbeeld over de vraag of het in Bijbelteksten uit het Oude Testament over homoseksualiteit misschien niet zou gaan over cultische prostitutie. Met andere woorden: heb-

ben die Bijbelwoorden nog wel betekenis voor ons, of hadden ze alleen maar betekenis voor de wereld van toen? De (goed onderbouwde) conclusie van Prosman is: ze gaan echt over homoseksualiteit als zodanig.

Even boeiend is zijn betoog dat helder maakt dat de Leviticus-teksten, net als de zogenaamde noachitische geboden, niet alleen bestemd waren voor Israël, maar ook voor de volken. Zij golden voor alle mensen. Dus wordt in Handelingen 15, bij het Apostelconvent, niet méér van de heidenen gevraagd dan al eeuwenlang van hen gevraagd is. De lijn van het Oude Testament gaat door. Religie, seksualiteit en leven moet heilig bewaard worden. Men moet zich niet besmetten met afgodendienst, men moet eerbied tonen voor het leven (geen vlees met bloed eten) en men moet zich onthouden van 'hoererij' (porneia). Dat laatste is geen verbod op echtscheiding. Daar was en is het zevende gebod helder genoeg in. Het gaat om een afwijzen van een protest tegen de seksuele praktijken van destijds (en nu), waaronder ook de homoseksuele. Over leven, niet naar Joodse wijze, maar om heilig leven voor Gods aangezicht.

Na de Bijbels-theologische benadering volgt een hermeneutische verantwoording (hoe lezen we de Bijbel en hoe passen we het gelezene toe in de wereld van nu?), alsook een historisch hoofdstuk over homoseksualiteit.

In het daarop volgende praktische gedeelte wordt een lans gebroken voor het doorbreken van het isolement van homoseksuele christenen. Van medechristenen mag begrip gevraagd worden. Dat is niet hetzelfde als instemming of goedkeuring. Wederzijds respect en bereidheid om over en weer naar elkaar te luisteren, bieden kansen voor een gesprek. En dat gesprek moet er zijn, want eenzaamheid is kwellender als leed verborgen leed is. Het probleem van homoseksualiteit is eigenlijk niet op te lossen, maar wel het probleem van het isolement van de homoseksuele naaste. Daarvoor biedt dit boek bruikbare gedachten en aanbevelingen. Waardevol om gelezen te worden, door ambtsdragers, door betrokkene en iedereen die zich in deze problematiek wil verdiepen. Van harte ter lezing aanbevolen!

Homoseksualiteit, een belangrijk thema. Maar enige nuchterheid is niet overbodig. Laten we niet (vertraagd) meegaan in een hype, waardoor er op ethisch vlak ineens niet veel meer lijkt te bestaan dan dit. Er zijn meer ethische thema's, waar we nodig(!) over praten moeten.

Kampen,

ds. J. IJsselstein

Renovatie Centraal Bureau Gereformeerde Gemeenten

In 1982 is, in opdracht van de Gereformeerde Gemeenten, aan de Houttuinlaan 7 in Woerden een kantoorpand gebouwd, bekend onder de naam Centraal Bureau Gereformeerde Gemeenten. Dagelijks verrichten ongeveer 40 medewerkers van organisaties als Bijzondere Noden, deputaatschap voor Israël, Evangelisatie, Helpende Handen, Jeugdbond, Kerkelijk Bureau, Vluchtheuvel en Zending vanuit dit pand hun werkzaamheden.

Ruim 30 jaar CBGG

Na ruim 30 jaar is het pand echter aan een grondige renovatie toe. Er moet groot onderhoud worden gepleegd aan bijvoorbeeld sanitair, ventilatie, plafonds en verlichting, maar ook is er behoefte aan een grondige herindeling, waarmee het pand weer geschikt wordt gemaakt om ook de komende jaren dienst te kunnen blijven doen.

Tijdelijke huisvesting

De renovatie zal plaatsvinden in de periode van oktober 2014 tot en met januari 2015. In de bouwperiode is het Centraal Bureau tijdelijk op een andere locatie gehuisvest (op loopafstand van het huidige pand). Vanaf 14 oktober 2014 is het tijdelijke adres: Centraal Bureau Gereformeerde Gemeenten, Watermolenlaan 4, 3447 GT Woerden. Telefoonnummers blijven ongewijzigd. In verband met de verhuizing is het Centraal Bureau op 8 en 9 oktober slechts beperkt telefonisch en per mail bereikbaar. Van 10 tot en met 13 oktober is het CBGG telefonisch en per e-mail helemaal niet bereikbaar.

Kosten

Uiteraard kost een dergelijke omvangrijke renovatie veel geld. Omdat de organisaties die in het Centraal Bureau zijn gehuisvest hun inkomsten veelal uit collecten en giften ontvangen, wordt er zeer kritisch naar de kosten gekeken. Waar mogelijk wor-

den kostenbesparende maatregelen genomen. Wellicht wilt u de renovatie van het Centraal Bureau steunen door middel van een gift. U kunt dit doen door uw gift over te maken naar IBAN: NL03 RABO 0158 3336 83 ten name van Centraal Bureau Geref. Gemeenten o.v.v. 'renovatie CBGG'. Uw gift is fiscaal aftrekbaar.

Hulp uit de achterban

Omdat er in de achterban veel bedrijven zijn die het Centraal Bureau en de daarin gevestigde organisaties een warm hart toedragen en die graag een bijdrage aan de renovatie zouden willen leveren, bieden wij hierbij deze bedrijven de mogelijkheid dit aan ons kenbaar te maken. We denken onder andere aan:

- Bouwbedrijven
- Installatiebedrijven (E&W)
- Schildersbedrijven (binnen- en buitenschilderwerk)
- Stoffeerders (tapijt- en raamstoffering)
- Verlichtingsbedrijven
- Leveranciers van vast meubilair (o.a. balie)

- Leveranciers van kantoormeubilair
- Enzovoorts

U kunt (uitsluitend) via het mailadres renovatie@cbgg.nl uw interesse kenbaar maken. Dit kan tot uiterlijk maandag 15 september 2014. Vermeld in uw reactie in ieder geval uw bedrijfsgegevens, maar uiteraard is een omschrijving van uw bedrijf en uw motivatie ook welkom. Uit de bedrijven die zich op deze wijze melden, zal een selectie worden gemaakt van bedrijven die door ons zullen worden benaderd voor een prijsopgave. Ook vragen en/of opmerkingen van andere belangstellenden uit de achterban kunnen via dit mailadres worden doorgegeven. Wij zien uit naar uw reacties.

Met vriendelijke groet namens deputaatschap Kerkelijke Dienstverlening, L.W. Both, secretaris

Namens de bouwcommissie CBGG, B.W. Drost, directeur Kerkelijk Bureau Gereformeerde Gemeenten

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

te Rock Valley (VS):
ds. C. van Krimpen te Yerseke;
Te Sioux-Center (Iowa, VS):
ds. A.A. Brugge te Ede.

■ HERDENKING 55-JARIG AMBTSJUBILEUM DS. P. BLOK

Onze oud-herder en -leraar, ds. P. Blok mocht woensdag 20 augustus gedenken dat hij 55 jaar geleden werd bevestigd als predikant in zijn eerste gemeente, de Gereformeerde Gemeente

van Dirksland.

Ter gelegenheid hiervan werd een herdenkingsdienst gehouden in het kerkgebouw van onze gemeente, waarin ds. P. Blok mocht voorgaan.

Velen waren die avond naar Dirksland gekomen om deze dienst bij te wonen. Dit getuigde van de grote verbondenheid. Predikanten, studenten, oudcatechisanten, gemeenteleden van de verschillende gemeenten die hij diene mocht, vanuit de omliggende gemeenten van Flakkee en de classis Tholen, en vanuit zijn eigen gezin de kinderen,

klein- en achterkleinkinderen.

Ds. Blok bepaalde zijn gehoor bij 1 Samuël 7:12: *Samuël nu nam een steen en stelde dien tussen Mizpa en tussen Sen, en hij noemde diens naam Eben-Haëzer, en hij zeide: Tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen.*

De dominee stond stil bij "Een opgericht teken", met twee gedachten: 1e Is het een getuigenis van Gods macht. 2e Is het een getuigenis van Gods zorg.

Na de dienst werd de dominee toesproken door ds. S. Maljaars, consulent van de gemeente, namens de kerkenraad en gemeente van Dirksland, en de omringende gemeenten van Flakkee en de Classis Tholen.

Namens de Geref. Bijbel Stichting werd vervolgens het woord gevoerd door ds. A.C. Rijken. Ds. L. Blok sprak namens de Theologische School, de verschillende deputaatschappen en de kring van de Gereformeerde Gemeenten. Tot slot werd de dominee psalm 71:2 en 12 toegezongen, waarna hij de zegen op de gemeente legde.

Kerkenraad

Geref. Gemeente Dirksland

■ HERDENKINGSDIENST 40-JARIG AMTSTJUBILEUM DS. A. MOERKERKEN

Op 11 september zal het 40 jaar geleden zijn dat ds. A. Moerkerken werd bevestigd in het ambt van herder en leraar. Hij diende de gemeenten van Nieuw Beijerland en Gouda en sedert juni 1996 mag hij 's zondags voorgaan in de gemeente van Capelle aan den IJssel-West. Vanaf 1981 is ds. Moerkerken docent aan onze Theologische School en vanaf 1996 rector. Op **zaterdag 13 september** zal ds. Moerkerken een herdenkingsdienst leiden in het kerkgebouw Elim, Merellaan 346 te Capelle aan den IJssel. De dienst begint om 10.00 uur. We nodigen u hartelijk uit deze dienst bij te wonen.

We maken u er op attent dat op 13 september de Abraham van Rijckevorselweg en de Kanaalweg in Capelle aan den IJssel voor alle verkeer zijn afgesloten. Dit betekent in veel gevallen dat u een alternatieve route zult moeten nemen om het kerkgebouw te kunnen bereiken. Indien u een routebeschrijving wenst te ontvangen kunt u contact opnemen met diaken A.J. Bax (bax@klik-safe.nl of 010-4519137). We verzoeken u rekening te houden met deze omleiding, zodat de dienst om 10.00 kan aanvangen. U kunt uw auto parkeren achter het gemeentehuis van Capelle aan den IJssel, Rivierweg 111, Capelle aan den IJssel.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Capelle aan den IJssel-West

■ CATECHISATIE VOOR STUDENTEN IN BOEZEM- SINGELKERK ROTTERDAM

Aankomend seizoen zal, evenals vorige jaren, in de Boezemsingelkerk te Rotterdam catechisatie worden gegeven aan studenten die in Rotterdam studeren of wonen. Deze catechisatie zal ook nu weer worden gegeven door dr. ir. M. Burggraaf en zal plaatsvinden op de maandagavonden. Wil je hieraan deelnemen of ken je andere studenten die hiervoor belangstelling hebben? Meld je hiervoor dan aan **vóór 12 september** bij diaken J. Bahlman (johanbahlman@gmail.com).

De eerste catechisatie wordt gegeven op **maandag 16 september**, aanvang 19.30 uur. Tot ziens op de catechisatie.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Rotterdam-Centrum

■ KERKDIENTEN TE OPHEUSDEN

Vanaf **7 september** zullen de kerkdiensten van onze gemeente worden gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente in Nederland te Opheusden, Burg. Lodderstraat 43.

De zondagse diensten vangen dan aan om 12.00 en 19.00 uur.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Opheusden

BERICHTEN

■ ZIN-IN 21+ TE GOUDA

Voor de meesten zit de vakantie er inmiddels weer op. Niet getreurd. **Zaterdag 13 september** krijg je de kans om al je vakantie verhalen uit te wisselen bij Zin-in 21+ in Gouda. Om hier extra gelegenheid voor te geven, organiseren we een heerlijk driegangendiner voorafgaand aan het avondprogramma. Ook een goede manier om nieuwe mensen te leren kennen! Verder hebben we een interessant thema op de agenda staan: 'God uit God, Licht uit Licht'. Ds. A. Schot gaat met ons nadenken over de naturen van Jezus Christus: Hij was God en tegelijkertijd mens. En dat is juist misschien wel één van de meest bediscussieerde thema's van het christendom. Dit thema past ook goed bij de schrijfstijl van Johannes, die in zijn Evangelie soms haast op filosofische manier over de Heere Jezus schrijft. Een moeilijk thema? Misschien wel, maar daarom ook weer eens heel anders en juist zo de moeite waard om te komen. Kijk voor meer informatie op jbgg.nl/+21 (ook om je op te geven voor de maaltijd).

Datum: zaterdag 13 september 2014

Spreker: ds. A. Schot

Locatie: kerk Geref. Gemeente Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b.

Aanvang maaltijd: 18.00 uur.

Aanvang avond: 19.30 uur.

Kosten maaltijd+avond: € 15,-.

Kosten avond: € 5,-.

■ VERENIGINGSVOND TE RIDDERKERK

Openingsavond van het verenigings- en catechisatie seizoen op **zaterdag 6 september**, aanvang: 19.15 uur, in de Bethelkerk van de Geref. Gemeente te Ridderkerk, Anjerstraat 2.

Stud. M.T. Al-Chalabi hoopt een inleiding te verzorgen over het thema: 'kerk-zijn in een gesecculariseerde samenleving'. Het Ridderkerks Mannenkoor hoopt deze avond muzikaal te omlijsten. De leiding is in handen van ds. G. Pater. Collecte voor deputaatschap Zending Geref. Gemeenten.

■ KOOR- EN SAMENZANG- AVOND IN ROTTERDAM

Koor- en samenzangavond op **zaterdag 27 september** in de Doelen te Rotterdam, m.m.v. het Chr. Urker Visserskoor Crescendo, het gemengd koor Yerseke en organist Pieter Heykoop. Meditatie door: ds. A. Moerkerken. Opening en sluiting door ds. C. van Krimpen. Collecte t.b.v. de Theologische School. Aanvang: 18.00 uur, einde rond 21.15 uur. Opening zaal: 17.00 uur. Halverwege het programma zal er een pauze gehouden worden. Indien u deze avond wilt meemaken, dan is het de bedoeling dat uzelf uw entreekaart aanschaft via www.burg-tours.nl. Daarmee kiest u tegelijkertijd uw zitplaats. *Uitsluitend toegang d.m.v. reservering!*

Wilt u gebruikmaken van busvervoer, dan kunt u dit opgegeven bij www.burgtours.nl.

■ ROMMELMARKT TE NIEUWE-TONGE

Rommelmarkt op **zaterdag 6 september** van 9.00 tot 15.00 uur op het terrein rondom de kerk van de Geref. Gemeente te Nieuwe-Tonge, Oranjestraat 17. De kinderen kunnen zich deze dag aldaar vermaken. De opbrengst is bestemd voor het onderhoud van de kerk.

■ STUDENTENKRING ZEELAND Geref. GEMEENTEN

Beste Zeeuwse studenten, wij, studenten van de studentenkring Zeeland Geref. Gemeenten zijn op zoek naar jou! Wij zijn een gezellige, actieve groep studenten die eens in de twee weken bij elkaar komen om bezinnend en actief bezig te zijn. Het jaarprogramma bestaat uit 15 avonden en diverse studentenweekenden, die je echt niet wilt missen! Ben jij studierend en/of wonend in Zeeland? Dan ben je van harte welkom op onze eerste avond van dit seizoen. Op **woensdag 10 september** om 18.00 uur hopen we je te verrassen met een heerlijk diner in het gebouw van het Calvin College te Goes. Na de maaltijd wordt er een leuke activiteit georganiseerd. Schroom niet en kom deze eerste avond gezellig kennismaken! Ben je van plan te komen? Laat dit dan even weten via kringzeeland@hotmail.nl

■ KERKHISTORISCHE WANDELING DOOR MIDDELBURG

Kerkhistorische wandeling met herinneringen aan ds. B. Smijtegelt op **18 september** (start 18.30 uur) en **16 oktober** (start 15.00 uur). Groepen kunnen een aparte afspraak maken. Start vóór het oude Stadhuis op de Markt. De wandeling met gids voert langs een twintigtal plaatsen waar kerken staan of stonden. Info en aanmelding: P.C. Beeke, 0118-633828 / p.c.beeke@klikSAFE.nl. De opbrengst (vrijwillige bijdrage) is bestemd voor de Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht.

■ NIEUWE VOORZITTER RAAD VAN BESTUUR ZORGGROEP SIRJON

Met ingang van 1 juli 2014 is mr. A.L. (Ad) Plomp benoemd tot voorzitter Raad van Bestuur van Zorggroep Sirjon. Met deze benoeming is de vacature vervuld die is ontstaan door de pensionering van dhr. J. Hoekman. Samen met mw. G.J. de Pater vormen zij de tweehoofdige Raad van Bestuur. Dhr. Plomp is blijdend lid van de

Gereformeerde Gemeenten. Zorggroep Sirjon is een landelijk werkende zorgaanbieder voor Reformatorische Ouderenzorg (SVRO) en gehandicaptenzorg van de Gereformeerde Gemeenten (Siloah). Zij biedt zorg en begeleiding in en vanuit zo'n 25 (woon)locaties verspreid over het land. Aan ongeveer 1100 cliënten wordt zorg geboden. Bij de organisatie werken ruim 1000 medewerkers.

■ NOODHULP IRAK

In de afgelopen weken werd er voortdurend bericht over noodsituaties wereldwijd, met name door oorlogsgeweld. Daarbij trok vooral de ingrijpende situatie van Irakese vluchtelingen de aandacht. Volgens de officiële cijfers zijn in Irak 1,2 miljoen mensen op de vlucht geslagen. Deze vluchtelingen hebben schrijnend gebrek aan voedsel en medische zorg, terwijl ze voortdurend bedreigd worden door marteling en verkrachting. Het geweld is daarbij vooral gericht op minderheidsgroeperingen, waaronder christenen.

In veel gemeenten is deze nood de afgelopen weken ook opgedragen in de gebeden. Vanwege de grote nood en de wens om mee te leven met de medechristenen in Irak, is het deputaatschap Bijzondere Noden een noodhulpactie gestart voor de vluchtelingen in Irak. Graag willen we deze praktische ondersteuning van Irakese vluchtelingen ook bij u aanbevelen.

Op dit moment is Bijzondere Noden in gesprek met diverse (inter)nationale christelijke organisaties die hulp verlenen aan Irakese vluchtelingen. Bijzondere Noden zal in overleg met deze organisaties op korte termijn een besluit nemen over de hulpverleningsprojecten die zij zal ondersteunen. In deze afweging spelen de identiteit en kwaliteit van de organisaties en projecten een belangrijke rol. Via berichten in De Saambinder,

de Noodklok en op onze website hopen we u op de hoogte te houden van de actuele stand van zaken.

Graag doen we een beroep op u om onze naasten in nood te ondersteunen met een christelijke handreiking. Giften zijn van harte welkom op het bankrekeningnummer NL52INGB0000307447 t.n.v. Bijzondere Noden o.v.v. "Noodhulp Irak". Bij voorbaat zeggen wij u hartelijk dank voor uw medeleven.

A. Waaijberg,
secretaris Bijzondere Noden

■ PROMOTIE

Op 27 augustus jl mocht ons lid, Martijn Visscher aan de Universiteit Twente zijn doctorstitel ontvangen na de verdediging van zijn proefschrift 'Detection of Magnetic Nanoparticles for Clinical Interventions'. Het mooie resultaat van een studie, waarin een methode is ontwikkeld om de uitzaaiing van kankercellen naar de zogenaamde poortwachterlymfeklieren te kunnen vaststellen. Deze methode, waarop ook een octrooi is verleend, is gebaseerd op magnetisme en is men niet langer afhankelijk van radioactief materiaal. Dit laatste kent zijn beperkingen in levering en gebruik. We willen Martijn en zijn vrouw en kinderen van harte feliciteren met dit prachtige resultaat en sluiten graag aan bij de laatste zin uit het dankwoord van het proefschrift: "In de wetenschap dat het vele goede van de afgelopen jaren ontvangen is uit de hand van de Gever van het leven, dank ik allereerst God de Heere. Soli Deo Gloria". We hopen dat de Heere ook in het verdere met jullie op wil trekken en dat deze resultaten ook mogen bijdragen bij de behandelingen van diverse kankersoorten, waarvan velen de ernstige gevolgen moeten ondervinden.

Kerkenraad
Geref. Gemeente Deventer

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 7 SEPTEMBER 2014

Aagtekerke 19.00 uur ds. W. Harinck; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 19.00 uur ds. L. Blok; Alblasserdam 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn

19.00 uur ds. A.J. de Waard; Amsterdam-Noord 15.30 uur ds. P. Mulder; Apeldoorn 18.00 uur ds. A. Schot; Arnhem 15.00 uur ds. F. Mulder; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barne-

veld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Beekbergen 19.00 uur ds. K. Boeder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 19.00 uur ds. G. Clements; Bodegraven 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Borssele 9.30 en 18.00 uur stud. W.A. Zondag; Boskoop 16.30 uur ds. J. Driessen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 15.30 uur ds. H. Hofman; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 15.00 uur ds. A. Schreuder; Dinteloord 18.30 uur ds. M. Golverdingen; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. G.J. van Aalst; Ede 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuzen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. J. van Laar; Enter 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 en 18.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. J.S. van der Net; Groningen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. M. Joosse; Herkingen 14.30 uur ds. E. Bakker; Hilversum 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. W. Visscher; Hoedekenskerke 14.30 uur stud. W.A. Zondag; Hoofddorp 18.30 uur stud. M.H. Schot; Hoogeveen 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Hoogvliet 19.00 uur ds. M. Joosse; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 16.30 uur ds. C. Harinck; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur stud. M.H. Schot; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. H. Hofman; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburger; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 10.00 uur ds. G. Heijkamp en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Lelystad 10.00 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Marknesse 17.00 uur ds. J.M. Kleppe; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Melissant 15.00 uur ds. S.W. Janse; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 19.00 uur ds. W. Visscher; Nieuw-Beijerland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 18.30 uur

ds. R. Kattenberg; Nieuwerkerk 15.30 uur ds. J. van Belzen; Nieuwe-Tonge 15.00 uur stud. H. van der Heiden; Nijkerk 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. van Manen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. W. Harinck; Oostvoorne 14.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 12.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Ouddorp 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Poederrijen 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Poortugaal 9.30 uur (H.D.) ds. C. Neele en 19.00 uur ds. L. Terlouw; Puttershoek 10.00 uur ds. J. Mijnders en 14.30 uur ds. J. Schipper; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 16.00 uur (bev. ambtsdr.) ds. B. van der Heiden; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 14.30 uur ds. C. van Ruitenburger; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. H. Paul; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Sint Philipsland 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Spijkenisse 14.30 uur ds. S. Maljaars; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Stad aan 't Haringvliet 10.00 en 18.00 uur stud. H. van der Heiden; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur stud. H. Brons; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 14.30 uur ds. M. Karens; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlaardingen 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Vlissingen 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur ds. A.T. Vergunst; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 15.30 uur ds. A. Verschuure; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Wierden 9.30 en 18.30 uur ds. J.W. Verweij; Woerden (Maranathakerk, Molenvlietbaan 10) 15.30 uur ds. H. Paul; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds.

G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

■ MAANDAG 8 SEPTEMBER 2014

Westzaan 19.30 uur ds. B. Labee.

■ DINSDAG 9 SEPTEMBER 2014

Berkenwoude 19.30 uur ds. G. van Manen; Borssele 19.30 uur ds. A. Schot; Brakel 19.30 uur ds. D. de Wit; Dirksland 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Kortgene 19.30 uur ds. E. Bakker; Lisse 19.45 uur ds. R.A.M. Visser; Oude-Tonge 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Poederrijen 19.30 uur ds. A. Verschuure; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. J. van Belzen.

■ WOENSDAG 10 SEPTEMBER 2014

Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Beekbergen 19.30 uur ds. B. Labee; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. J. van Rijswijk; Den Helder 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Hoogeveen 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. C. van Krimpen; Leiderdorp 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. G. Beens; Nijkerk 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Opperdoes 19.30 uur ds. W. Silfhout; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. A. Verschuure; Rilland-Bath 19.30 uur ds. J. van Belzen; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. C. Hogchem; Spijkenisse 19.45 uur ds. J.S. van der Net; Veen 19.30 uur ds. P. Melis; Wageningen 19.30 uur ds. J. van Laar; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. S. Maljaars; Zeist 19.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi.

■ DONDERDAG 11 SEPTEMBER 2014

Amsterdam-Noord 19.30 uur ds. L. Terlouw; Goudswaard 19.30 uur ds. M. Karens; Hilversum 19.45 uur ds. J.J. van Eckveld; Houten 19.45 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Krabbendijke 14.30 uur (huw. bev.) ds. C. Sonneveld; Lisse 14.00 uur (huw. bev.) ds. G.W.S. Mulder; Meeuwen 19.30 uur ds. G. Pater; Melissant 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Naaldwijk 19.45 uur ds. A.J. Gunst; Oosterend (Maartenskerk, Texel) 19.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oostvoorne 19.30 uur ds. L. Blok; Poortvliet 19.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 14.15 uur (huw. bev.) ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur (voor de zending) ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 13.30 uur (huw. bev.) ds. G. Pater; Zwolle 19.30 uur ds. F. Mulder.

■ VRIJDAG 12 SEPTEMBER 2014

's-Gravenpolder 13.30 uur (huw. bev.) ds. S.W. Janse; Kootwijkerbroek 14.15 uur (huw. bev.) ds. G. Beens; Opheusden

(in Hersteld Hervormde Kerk) 14.00 uur (huw.bev.) ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk 13.30 uur (huw.bev.) ds. G. Pater; Scherpenzeel 14.15 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure; Waarde 14.30 uur (huw.bev.) ds. D.W. Tuinier.

■ ZATERDAG 13 SEPTEMBER 2014

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur (jubileumdienst) ds. A. Moerkerken.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 7 SEPTEMBER 2014

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

In Zijn ondoorgroendelijke raad een besturing heeft de HEERE tot onze diepe droefheid, na een zo kortstondig ziekbed, uit onze familiekring weggenomen onze toegenegen nicht

Wilhelmina de Meulmeester

*echtgenote van P. de Meulmeester
eerder gehuwd geweest met Anthony Christian Snel*

in de leeftijd van 54 jaar.

Ze was naamgenoot van onze in zo kostbare herinnering zijnde geliefde moeder, die ook aan dezelfde ziekte overleden is, nog maar 42 jaar oud.

Moge de HEERE Peter en alle (klein)kinderen, en onze broer en schoonzus, Wim en Nel, ook met hun (klein)kinderen gedurig Zijn vertroostende zegen, genadekracht en hulp schenken, nu er zo'n kostbare schakel, als een zo geliefde vrouw, (schoon)moeder en oma, eigen geliefde dochter, (schoon)zus is ontvallen. En Hij heilige deze roepstem aan ons aller hart; tot Zijn eer en tot ons aller tijdelijk en eeuwig welzijn met de genadige vervulling van Psalm 103: 15-18!

Ooms en tantes Kaljouw en J. v.d. Dorpel-Kaljouw,
neven en nichten

Arnemuiden, 20 augustus 2014

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 482614 - Fax (0187) 484520

Te huur in Capelle aan den IJssel:

2-kamer appartement met zonnige tuin en schuur in wijk Schollebaar. Doucheruimte met aansluiting wasmachine, apart toilet, keuken met combi magnetron/oven, vaatwasser en koelkast. Plavuizenvloer in kamer en gang. Laminaat en 2-deurs schuifkastenwand in slaapkamer. Nabij kerk, winkels en openbaar vervoer/NS-station. Huurprijs € 550 inclusief servicekosten. Per direct te aanvaarden.

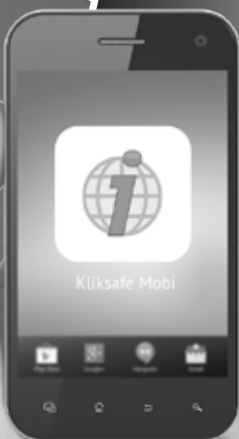
Tel. 06-13977043

Te Koop:

Prefab MANTELZORGWONING op maat. Incl. plaatsen / aansluiten. Scherpe prijzen! Inlichtingen: mantelzorgwoning@kliksafe.nl

kliksafe

Nieuw

Op zondag
geen
internet?

Kliksafe Mobi

Download de app!

Ga naar kliksafe.nl/kliksafemobi

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

begravenisverzorging
Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Van Horssen bv
BOEKHANDEL & UITGEVERIJ

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

 Agathos

- Nette **hulp** bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg**ondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begravenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.:
Relatieproblemen, Opvoedingsvragen, Gedragsproblemen, Traumatische ervaring(en), Gezinsproblemen, Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen), Arbeidsproblemen, Autisme Spectrum Stoornis

Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

RPN COACHING & ADVIES

Dienstverlening voor bedrijven en instellingen

Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie over de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Dynamisch • Effectief • Kwaliteit

RPN MEDIATION

Voor onafhankelijke conflictbemiddeling

Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie over de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Houvast • Evenwicht • Oplossing

Rust en ontspanning in de prachtige Eifel! Ruime appartementen te huur. Inl.: 0049 6594 258990 en www.huizesolagratia.nl

E. Treur
Kroosweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begravenisondernemingtreur.nl
info@begravenisondernemingtreur.nl

Begravenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAVENISSEN

Begravenisonderneming
De Jongh
H. de Jongh
P.H. van der Leer
D.D.E. Mellieste

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen.

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611154
Waardenburg 0418 - 652039
Werkendam 0183 - 701017
Papendrecht 078 - 6412740

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Begravenisverzorging Janssen

Dag en nacht bereikbaar op
0113 - 33 09 36

Dienstverlening in geheel Zeeland

Wilsbeschikking
"Zo wil ik het. Als mijn sterven daar is."
kunt u bij ons aanvragen.
www.begravenisverzorging-janssen.nl

Havikskruid 10
4421 MN Kapelle
06. 53 23 73 20

Wij verlenen geen medewerking aan het verzorgen van crematies.
Daarin zijn wij uniek in regio De Bevelanden

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Voor Verantwoorde Boeken!
www.derooboeken.nl
078-6124081

Leuk geld verdienen voor uw goed doel, kerk of vereniging?
Rolladeactie!! Goede marge, netto opbrengst! Ook div. andere mogelijkheden bespreekbaar.
www.slagerijbartadriaanse.nl
of 06-18670731

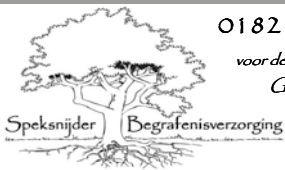

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatoisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

0182 - 35 15 20

voor de Krimpenerwaard
Gouda & omstreken

www.speksnijderbegrafenisverzorging.nl

Boekhandel De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

Ervaring met: scholen, kerken, bedrijven
en instellingen door het hele land.

VAN RIJN

BRANDBEVEILIGING B.V.

VEILIGHEIDSOPLEIDINGEN B.V.

Controle en onderhoud van: Brandblussers • Brandkranen
Brandlanghaspels • Drogge blusleidingen • Verbandtrommels
Nood- en vluchtwegverlichting • AED

Opleidingscentrum: BHV • EHBO / kinder EHBO
Reanimatie & AED • VCA Communicatie
Kleine blusmiddelen • Ontruimingsoefening

088 112 9999

www.vanrijnbrandbeveiliging.nl

STRESS
ONZEKERHEID

ROUW

AUTISME
HUWELIJK

VERLIES

OPVOEDING
SEKSVERSLAVING
ADHD

Albert Bronkhorst
06 108 355 95
www.abconsults.nl

Mijn kinderen zijn nog in
pleeggezin. Wie wil er helpen?
Tel. 06-51837148

Op jouw dag...

...stijlvol gekleed!

Bij den Engelsman & van Driel
ga je stralend de deur uit.

Maak een afspraak
zodat privacy is
gegarandeerd

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland - Tel. (0166) 65 24 90
maandag gesloten, vrijdagavond koopavond

www.denengelsmanenvandriel.nl

Bed & Breakfast "JACOLINA"

Ontspannen in eigen sfeer,
in de Betuwe. Landelijke plek,
comfortabele ruime kamers.

www.benb-jacolina.nl

Eindejaarsconcert Doelen
DV dinsdag 30 december Groot
Mannenkoor (David, Deo
Juvante, Elim, Korendijk)
o.l.v. Joost van Belzen
Hollands Jongerenkoor 5
o.l.v. Peter Wildeman

Leiding en meditatie:
Ds. A. T. Huijser
collecte tbv JBG
reserveren kan vanaf heden:
www.dedoelen.nl

Psalmzangavond Zaltbommel
Sint-Maartenskerk
DV zaterdag 25 oktober.
m.m.v. Betuwse bovenstemgroep
Mannenkoor Deo Juvante
Kesteren.
Peter Wildeman: orgel
Ds. M. Karens: leiding
aanvang: 19.30 uur
Toegang: vrij
Collecte t.b.v. Hudson Taylor

T.h. ruime vakantiewoning in
natuurrijke omgeving Veenendaal
(3 sl.k.) voor inl. 0612448849

Jongeman, 23,
zoekt kostadres/woonruimte
omg. Amersfoort. Liefst per direct.
06-52297636
m.j.t.verschuure@gmail.com

T.h. RUIME, SFERVOLLE
vakantiewoning in ZEELAND.
www.boerderijvakantiezeeland.nl
Ook geschikt voor 2 echtparen.
Tel: 0113-302209

VERHUIZERS MET MÉÉR INHOUD

Verhuizen? Kies voor de erkende vakspecialisten
van **R. Vlot & Zn. of Kattenberg**. Voor particulieren,
bedrijven, scholen en (zorg)instellingen;
wij kunnen u compleet zorgeloos verhuizen!

VLOT EN KATTENBERG.
Specialisten van huis uit.

WWW.VERHUIZERSMETINHOUD.NL

verhuizingen
Kattenberg

Kattenberg Verhuizingen
033 - 465 67 75

MONDIAL MOVERS
R. Vlot & Zn Verhuizingen

R. Vlot & Zn. Verhuizingen
0184 - 61 61 66

ERKENDE
VERHUIZERS

Vakantiewoning "Haus Irmgard"
Gelegen op de Hunsrück
(Duitsland)
± 25 km vanaf de moezel en
± 25 km vanaf de Rijn.
25 slaapplekken, onderverdeeld in
div. appartementen.
www.hausirmgard.nl 0621291825

SCHOONHOVEN ZILVERSTAD

JA, IK WIL...

EEN RIKKOERT RING GRATIS

SETPRIJS INCL.
DIAMANT € 1347,-

De voordeligste ring
GRATIS
U betaalt:

€ 719,-*
* Prijswijzigingen voorbehouden.

Huismerk: keuze uit meer dan 200 modellen.

UNIEKE TROUWRINGENGALERIE
met meer dan 1000 ringen!

Exclusief dealer van o.a.: Acredo, Aller, Colom,
Desiree, Martinshof en Saint Maurice.

Alle overige merken 10% KORTING (m.u.v. Acredo)

RIKKOERT
SCHOONHOVEN'S
JUWELIERSHUIS

HAVEN 1-13
SCHOONHOVEN
TEL. (0182) 38 26 51
BURG. ROOSSTR. 22
LEKKERKERK
TEL. (0180) 66 14 90
INFO@RIKKOERT.NL
WWW.RIKKOERT.NL

Brand- en inbraak-
Telecommunicatie
Airconditioning
CV-onderhoud
AKTIE bv

bewiliging
Elektra
Ventilatie
Loodgieter

Koeling in uw Kerk(gebouw)
Voor elk probleem? Bel AKTIE
Tel: 010-4517471
CO2 metingen
Advies en installatieburo
Voor een vrijblijvende offerte
aktie@kliksafe.nl

Van Manen
timmerbedrijf

kerkbanken
bankstoffering
kansels
doopvonts
lessenaars
collectezakken

Timmerbedrijf Van Manen B.V.
Puurveenseweg 47 | Kootwijkerbroek
t (0342) 44 29 60
www.timmerbedrijfvanmanen.nl

**Orgelmakerij
Boogaard**

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSSEN
Telefoon 0548-521637
Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

**Hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen**

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out ·
depressie · faalangst · fobie ·
gedragsproblemen · identiteitspro-
blemen · lichamelijke spannings-
klachten · negatief zelfbeeld ·
onzekerheid · opvoedingsproble-
men · paniek · piekeren · PDD-
NOS · relatieproblemen · slaap-
problemen · somberheid · span-
ning · stress · syndroom van
Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:
T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

**Correspondentieadres
Noord-Amerika:**

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
**Johannus
Monarke
Content
Domus**

In onze winkel is een ruim assortiment
bladmuziek aanwezig (ook klavar).

www.andanteorgels.nl
tel. 0318 50 50 63

Andante is verhuisd!
Ons nieuwe adres is Industrielaan 26, Veenendaal

SHG gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland.

Namens SHG werkt u als zzp'er.

www.shgzorg.nl

De Stichting Hulpverlening in Gezinnen heeft als doel om te bemiddelen in zorg, ten behoeve van gezinnen en ouderen die behoren tot de gereformeerde gezindte. Dit betekent onder andere dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

Gezien de veranderingen in de thuiszorg zijn wij op korte termijn op zoek naar:

Verzorgenden thuiszorg

SHG biedt:

- Een gezellig team van zelfstandig werkende verzorgenden in de thuiszorg.
- Als verzorgende bied je persoonlijke en professionele zorg aan de cliënt.
- De mogelijkheid tot bijscholing.
- Een goede begeleiding vanuit de SHG.

SHG zoekt:

- Gemotiveerde mensen die zorg wensen te geven met identiteit.
- Enthousiaste mensen die in het bezit zijn van het diploma verzorgende IG of AG.
- Allen dienen in het bezit te zijn van een rijbewijs en auto.
- **Oproepkrachten worden ook uitgenodigd te reageren.**

Voor meer informatie over deze functie en over de mogelijkheden die SHG biedt, kunt u contact opnemen met mevr. A.T. Molenaar-Kok, tel. 078-63 11 777. Uw bemiddelingsverzoek kunt u sturen naar de secretaris van SHG, de heer A. Fase, Keizershof 45, 2353 ST Leiderdorp of mailen naar arbeidsbemiddeling@shgzorg.nl.

VOOR CATECHEET EN CATECHISANT

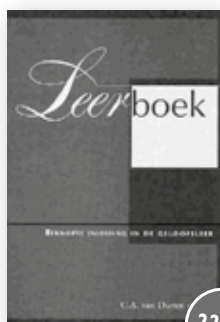

22,50

J. de Jager
CATECHISATIE-SCHETSEN

Bij het vragenboekje van Hellenbroek

Deze catechisatieschetsen zijn een samenvatting van de verschillende catechisatieschema's die de schrijver in de praktijk heeft gebruikt bij het catechiseren aan de hand van het alom bekende vragenboekje van ds. A. Hellenbroek. Deze schetsen bieden ondersteuning bij het voorbereiden van de te behandelen stof.
Geb. 233 blz.

22,50

ds. C.A. van Dieren
LEERBOEK
Beknopte inleiding in de geloofsleer

Dit leerboek probeert op veel vragen een antwoord te geven en de lezer wordt op eenvoudige wijze in de Gereformeerde Dogmatiek ingeleid. Dit boek wil tot steun zijn bij het persoonlijk of gezamenlijk onderzoek van Gods Woord, bij de voorbereiding op de catechese of bij het verenigingswerk.
Geb. 224 blz.

39,90

J. Nupoort
KORTE EN EENVOUDIGE CATECHISATIE

Over het voorbeeld der Goddelijke waarheden
Elke vraag van Hellenbroek is uitgebreid met een aantal vragen en antwoorden die er dieper op ingaan. Het geheel vormt een gedegen basis voor de kennis van de geloofsleer.
Geb. 615 blz.

24,50

ds. C. Hogchem
LEESBOEK BIJ DE BELIJDENIS-CATECHISATIE

Voor ieder die zich wil bezinnen op de behandelde onderwerpen tijdens de belijdeniscatechisatie, maar ook leerzaam voor degenen die reeds belijdenis hebben afgelegd.
Geb. 248 blz.

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86